

Szanowny Panie Ministrze,

Przedmiotem niniejszej petycji jest wniosek w przedmiocie podjęcia działań legislacyjnych mających na celu **zmianę brzmienia przepisu art. 13 pkt 2) ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1426 z późn. zm., dalej: „ustawa o pdof”)**.

Uniwersytet na uzasadnienie swojego stanowiska wskazuje, że w obszarze działalności Uniwersytetu jest m.in. rozwój aktualnej wiedzy do czego niezbędne jest przeprowadzanie badań, w tym także tych prowadzonych w formie ankiet (szczególnie dotyczy to dziedziny nauk humanistycznych i społecznych).

Dla skuteczności takiego sposobu badań niezbędne jest zapewnienie:

- dostatecznie szerokiego kręgu osób ankietowanych;
- zapewnienie pełnej anonimowości respondentów uczestniczących w badaniach.

W ramach przeprowadzania ankiet Uczelnia niejednokrotnie zмага się z problemem pozyskania osób zainteresowanych udziałem w badaniach. W związku z powyższym Uczelnia przekazuje wynagrodzenie pieniężne zwyczajowo w symbolicznej kwocie na rzecz uczestników badań (od 10 do 166 zł), którego celem jest zachęcenie jak największej liczby osób do udziału w badaniu.

Niestety z uwagi na aktualne brzmienie przepisów ustawy o pdof wynagrodzenie za uczestniczenie w badaniu stanowi tak zwany przychód z innych źródeł w rozumieniu art. 10 ust. 1 pkt 9 ustawy o pdof. W związku z powyższym niezależnie od wartości wynagrodzenia jakie jest przekazywane na rzecz danej osoby Uczelnia jest zobowiązana do wystawiania na jej rzecz PIT-11 (tj. informacji o dochodach otrzymanych m.in. z innych źródeł). Powyższe wiąże się z nałożeniem na Uczelnię dodatkowych obowiązków związanych z obsługą administracyjną rozliczania, ale także z koniecznością zebrania wszystkich danych niezbędnych do sporządzenia PIT-11, co wyklucza anonimowość. Podkreślenia wymaga przy tym fakt, że Uczelnia nie działa przy tym w roli płatnika podatku, a jedynie informuje badanych o osiągniętym przychodzie. Obowiązek rozliczenia podatku ciąży w takiej sytuacji na badanych, którzy niejednokrotnie nie realizują go z uwagi na brak wiedzy i środków na późniejszą jego zapłatę.

Należy przy tym podkreślić, że badania jakie prowadzi Uczelnia prowadzone są najczęściej w formie wywiadów, niejednokrotnie wielogodzinnych, angażujących fizycznie i intelektualnie, skierowanych do wyselekcjonowanych grup społecznych często na tematy intymne lub tematy tabu. Aby badania były wiarygodne, dobór osób nie powinien być w żaden sposób ograniczony, tym bardziej, że zgodnie z założeniami projektów (zadań) badawczych badania należy przeprowadzić na próbie setek, a nawet tysięcy osób. Pozyskanie właściwej, niczym nieograniczonej próby osób do badań wymaga najczęściej spełnienia trzech warunków:

- wypłaty wynagrodzenia (wynagrodzenie, choćby symboliczne, zachęca do wzięcia udziału w badaniu),
- częściowej anonimowości, a w niektórych wypadkach całkowitej, co zapewnia m.in. brak obowiązku wystawienia dokumentu PIT-11 od przychodu z innych źródeł,
- niełączenia przychodów z tytułu wynagrodzenia za udział w badaniu z przychodami z innych źródeł (badania są często prowadzone wśród osób mniej zamożnych, korzystających ze świadczeń socjalnych, którym dodatkowo, nawet niewielki przychód może „odebrać” świadczenie całoroczne).

Taką możliwość stwarza obecnie przepis art. 30 ust. 1 pkt. 5a) ustawy o pdof mówiący o tym, że jeżeli kwota należności określona w umowie zawartej z osobą niebędącą pracownikiem płatnika z tytułu, o którym mowa w art. 13 pkt 2 i 5-9 ustawy o pdof, nie przekracza 200 zł, to podatek od tego dochodu (przychodu) pobierany jest w formie ryczałtu. Tego wynagrodzenia nie łączy się z innymi przychodami i w związku z tym wypłacający to świadczenie nie ma obowiązku wystawiania PIT-11. Jednakże, aby skorzystać z tej możliwości w odniesieniu do wynagrodzeń za udział w badaniu, zmianie musiałby ulec przepis art. 13 pkt 2) ustawy o pdof, definiujący działalność wykonywaną osobiście w taki sposób, aby za taką działalność uznawać także udział w badaniach.

W związku z powyższym, zwracam się z uprzejmą prośbą o rozważenie możliwości dodania do art.13 pkt 2) ustawy o pdof frazy: *„udziału w badaniach i eksperymentach prowadzonych przez podmioty działające na podstawie Ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce ”.*

Art. 13 pkt 2) ustawy pdof otrzymałby wówczas brzmienie:

*„2) przychody z osobiście wykonywanej działalności artystycznej, literackiej, naukowej, trenerskiej, oświatowej i publicystycznej, w tym z tytułu udziału w konkursach z dziedziny nauki, kultury i sztuki oraz dziennikarstwa, **udziału w badaniach i eksperymentach prowadzonych przez podmioty działające na podstawie ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce**, jak również przychody z uprawiania sportu, stypendia sportowe przyznawane na podstawie odrębnych przepisów oraz przychody sędziów z tytułu prowadzenia zawodów sportowych;”.*

Przy takim brzmieniu przepisów Uczelnia wypłacając wynagrodzenie za udział w badaniu od razu pobierałaby od niego podatek jednocześnie bez konieczności przekazywania poza Uniwersytet danych osób w nim uczestniczących.

Proponowana zmiana w znacznym stopniu przyczyniłaby się do ułatwienia prowadzonych badań, a także do poprawy ich jakości i jednocześnie miałyby pozytywny wpływ na działalność naukową Uniwersytetu. Dodatkowo pobranie podatku w formie ryczałtu bezpośrednio przez wypłacających usprawniłoby rozliczenia podatku za wynagrodzenia w tych badaniach i usprawniłoby działania organów podatkowych.

Z wyrazami szacunku,